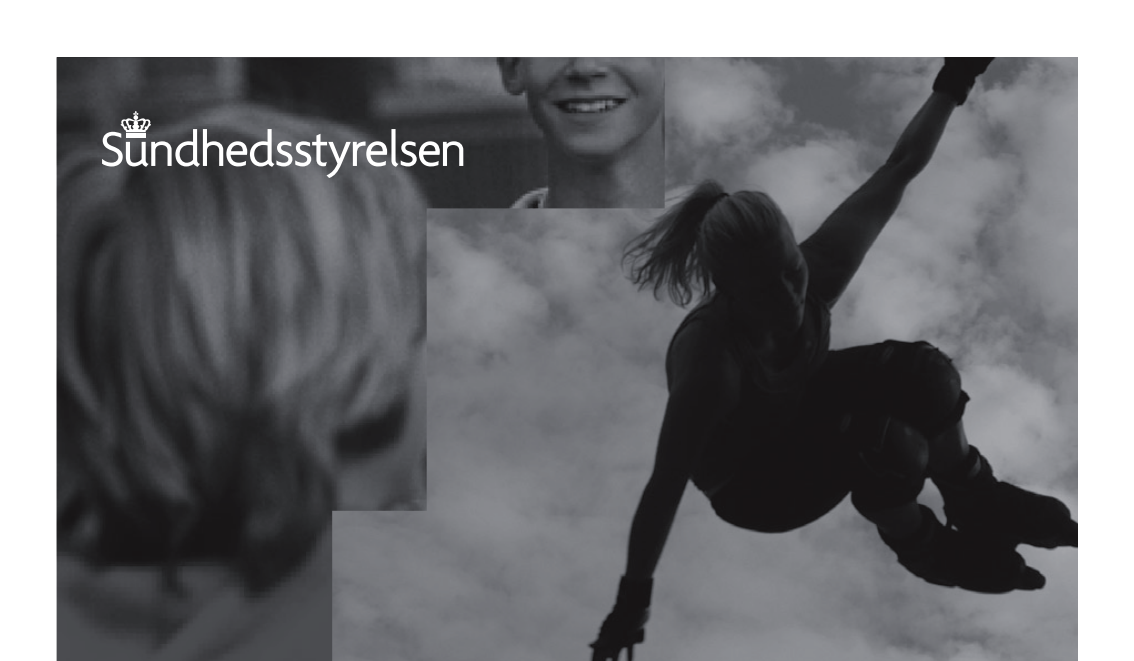

Sundhedsstyrelsen

AGENDA SUNDHED PÅ TVÆRS AGENDA

Udover denne folder står Sundhedsstyrelsen også bag inspirationsmaterialet "Sundhed på tværs". Begge publikationer tager udgangspunkt i undersøgelsen "Gør det sunde valg let", som er udarbejdet for Sundhedsstyrelsen af Rambøll A/S. Undersøgelsen har fokus på muligheder og barrierer for strukturel forebyggelse og tværsektorielt samarbejde og bestod af en litteraturgennemgang, interviews med kommuner og en gennemgang af relevant lovgivning.

I tillæg til rapporten om undersøgelsen er der udgivet en bilagsrapport, som præsenterer en lang række forslag til sundhedsindsatser med udgangspunkt i den lovgivning, som de forskellige forvaltningsområder i kommunen arbejder efter.

Begge rapporter kan downloades på www.sst.dk/tvaers.

HVORFOR SUNDHED PÅ TVÆRS?

Kommunerne vil i de kommende år stå overfor stadig større udfordringer med at sikre borgerne adgang til velfærdsydelser inden for de givne økonomiske rammer. Andelen af borgere over 65 år vil stige med 50% inden 2035, en stigning der allerede er begyndt, og som de fleste af kommunerne forsøger at forholde sig til. I absolutte tal er det estimeret, at antallet af borgere over 65 år vil stige med op imod 70% frem til 2035.¹

De ældres funktionsniveau er afgørende for, hvor meget støtte, pleje og genoptræning, de har behov for. Flere kommuner er derfor begyndt at sætte tidligt ind med sundhedsfremmende og forebyggende tilbud til de ældre, og de oplever et markant fald i de ældres behov for ydelser.

Men det er ikke kun på ældreområdet, at der med fordel kan tænkes sundhedsfremmeindsatser ind i arbejdet. I skolerne kan fysisk aktivitet også påvirke børn og unges indlæringsevne positivt, ligesom sundhedsfremmeindsatser i stigende grad bliver integreret i beskæftigelsesindsatserne og i tilbuddene til sygedagpengemodtagere for at genvinde arbejdsparatheden og dermed skabe rammerne for en hurtigere tilbagevenden til arbejdsmarkedet.

Desuden viser erfaringer fra socialpsykiatrien fx, at fysisk aktivitet kan bedre borgernes trivsel og mindske forbruget af visse typer medicin. Sundhed bliver på den måde integreret i forskellige forvaltningsområdernes aktiviteter for at sikre bedre trivsel for borgerne.

CASE/

Fredericia Kommune har på forsøgsbasis trænet ældre borgere, der havde behov for støtte, så de kunne blive i stand til at klare sig selv.

156 AF DE 338 DELTAGENDE ÆLDRE BLEV EFTERFØLGENDE HELT I STAND TIL AT KLARE SIG SELV, MENS 133 IKKE HAR SAMME BEHOV FOR HJÆLP SOM TIDLIGERE. FOR 49 BORGERE ER STØTTEN UÆNDRET.

Det medførte dels sparede udgifter for kommunen, og dels et mindre pres for at få ydelser fra kommunen.

^{1/} "Ældrebeholdningens sundhedstilstand i Danmark", Sundhedsstyrelsen, 2010.

SUNDE BORGERE – HELE KOMMUNENS ANSVAR

Borgernes sundhedstilstand har betydning for efterspørgslen efter kommunens ydelser på en lang række områder. Kommunerne har – bl.a. på denne baggrund – alle etableret sundhedsafdelinger, sundhedsforvaltninger, eller på anden måde sikret, at de kan leve op til sundhedslovens §119.

At skabe sunde borgere er en bred opgave, der forudsætter, at kommunerne skaber samarbejder på tværs af sektorerne. Derfor forholder kommunerne sig også i stigende grad til sundhedsopgaven som en, der ikke kan løses af sundhedsområdet alene. Sunde borgere skabes af de rigtige rammer og betingelser, som er forankret i mange forskellige kommunale forvaltningsområder.

Skoletilbud

Beskæftigelsesindsatser

Miljøforhold – fx forurening og støj

Sociale forhold for den enkelte

Mulighed for fritidsudfoldelser

Sundhedsfremmetilbud

At integrere sundhed og sundhedsfremme i øvrige forvaltningsområders drift er ikke et spørgsmål om, at der iværksættes nye og ressourcetunge indsatser, men at de enkelte forvaltningsområder forholder sig aktivt til, hvordan de kan indarbejde sundhed i den indsats, de allerede laver.

SUNDHED SOM MIDDEL ELLER MÅL

Sundhed kan være et middel til at opnå andre forvaltningers mål, i andre tilfælde kan sundhedsområdet have egne målsætninger, der er sammenfaldende med andre forvaltningers mål. I sidste ende er sundhed i høj grad et spørgsmål om politisk prioritering af sundhed.

Sundhedsfremmende aktiviteter kan fx være et middel til at opnå målsætninger som bedre indlæringssevne i folkeskolen, arbejdsmarkedsparticipation for ledige, social trivsel for udsatte m.v. Sundhedsindsatser bidrager i disse tilfælde til at styrke opgavevaretagelsen inden for de forskellige forvaltningsområder, også selvom kerneopgaven er en anden.

Sundhedsindsatser kan også overlappe andre forvaltningsområders opgaver. Ofte er der nemlig sammenfaldende mål mellem sundhedsområdet og andre forvaltningsområder. Ved at reducere forurening opfylder man fx både en sundheds- og en miljømålsætning, lige såvel som rekreative områder til borgerne både er i sundheds- og teknikområdets interesse.

I et politisk perspektiv er samarbejdet om sundhed mellem forvaltningsområder et spørgsmål om politisk prioritering af borgernes sundhed. Et eksempel kunne være at øremærke en del af støtten til folkeoplysende aktiviteter til sundhedsfremmende indsatser.

HVAD SKAL DER TIL?

Al erfaring viser, at ledelsesmæssig og politisk opbakning og styring er en forudsætning for, at sundhed kan indarbejdes i de øvrige forvaltningsområders arbejde.

CENTRALE INDSATSOMRÅDER

- Udarbejdelse af politikker og handleplaner, hvor sundhed indgår som en del af den enkelte sektors opgaveløsning. Det kan enten gøres, ved at der udarbejdes sundhedspolitikker og planer, hvor dette element er tænkt ind, eller at sundhed indarbejdes i politikkerne på de øvrige forvaltningsområder.
- Ansvar og opgaver for indsatserne skal præciseres, mens der skal være særlig opmærksomhed på, at de mål, der opstilles, er konkrete, målbare og tidsmæssigt afgrænsede.
- Når politikkerne er vedtaget, og handleplaner er udarbejdet, er det en god idé at lægge en plan for regelmæssig opfølgning af implementeringen. Målet er at sikre ledelsesmæssigt fokus og bedre sammenhæng mellem politik og indsats.

En aktiv indsats for at skabe sunde rammer for borgerne er kommunens ansvar (ifølge sundhedslovens § 119), men det rummer også potentialer for at gøre en effektiv tværgående indsats, hvis ledelse og politikere tager ejerskab. Det er et spørgsmål om fælles målsætninger og politisk prioritering af sundhedsopgaven. For at nå dertil er det vigtigt, at der kommer mere fokus på mulighederne for samarbejde på tværs, for der behøver ikke at være langt fra sundhed som målsætning til opfyldelse af andre målsætninger.

Læs mere på www.sst.dk/tvaers.

FOKUSPUNKTER

- Større pres på kommunernes økonomi og flere ældre borgere vil de kommende år øge behovet for at tænke og organisere den kommunale sundhedsfremme- og forebyggelsesopgave på en ny måde.
- Andre forvaltningsområder end sundhedsområdet etablerer de rammer og betingelser, som har betydning for borgernes sundhed.
- Borgernes sundhedstilstand og sundhedsfremmende og forebyggende aktiviteter kan være et middel til at opnå målsætninger inden for andre forvaltningsområder.
- Sundhed kan tænkes ind i mange forskellige af kommunens opgaver, også uden direkte at være mål eller middel.
- Det tværsektorielle arbejde med sundhed forudsætter opbakning og styring fra kommunens øverste ledelse og fra ledelsen i de forskellige forvaltningsområder.
- Der findes en lang række fælles målsætninger og samarbejdsmuligheder mellem sundhedsområdet og de øvrige forvaltningsområder.

 Sundhedsstyrelsen

Sundhedsstyrelsen sætter med denne pjece fokus på, hvorfor sundhedsfremme skal indarbejdes i andre forvaltningsområders aktiviteter, og hvilke muligheder kommunerne har for at skabe sundhed på tværs.

AGENDA SUNDHED PÅ TVÆRS AGENDA

www.sst.dk

Sundhedsstyrelsen
Islands Brygge 67
2300 København S
Telefon 72 22 74 00
Telefax 72 22 74 11
sst@sst.dk